

20-Fevral, 2026-yil

**PARRANDACHILIKDA XARAJATLARNI BOSHQARISHNING  
ZAMONAVIY USULLARI: KAIZEN VA LEAN-ACCOUNTING  
YONDASHUVLARI.**

**Hamroqulov Temurmaliq Alisherovich**

*Samarqand davlat vetetinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar  
universiteti “Buxgalteriya hisobi” mutaxassisligi 1-bosqich magistranti  
[temurmaliqhamroqulov@gmail.com](mailto:temurmaliqhamroqulov@gmail.com)*

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada parrandachilik korxonalarida ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va mahsulot tannarxini optimallashtirishning zamonaviy usullari tadqiq etilgan. Tadqiqotda Yaponiya tajribasiga asoslangan "Kaizen" (uzluksiz takomillashtirish) va "Lean-accounting" (tejamkor buxgalteriya) tushunchalarining parrandachilik sohasidagi o‘rni tahlil qilingan. Maqolada ozuqa sarfi, energiya resurslari va noishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish bo‘yicha statistik ma’lumotlar va tavsiyalar keltirilgan.

**Kalit so‘zlar:** Parrandachilik, Kaizen, Lean-accounting, xarajatlar boshqaruvi, ozuqa koeffitsienti, Muda (isrof-garchilik), tannarx, qiymat oqimi.

**Annotation:** This article explores modern methods of reducing production costs and optimizing the cost of products in poultry enterprises. The study analyzes the role of "Kaizen" (continuous improvement) and "Lean-accounting" concepts in the poultry industry. The article provides statistical data and recommendations for reducing feed consumption, energy resources, and non-production costs.

**Keywords:** Poultry farming, Kaizen, Lean-accounting, cost management, feed conversion ratio, Muda (waste), cost price, value stream.

## **KIRISH**

Dunyo bozorida oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlashda parrandachilik eng tez rivojlanayotgan tarmoqlardan biri hisoblanadi. O‘zbekistonda ham so‘nggi yillarda parrandachilikka katta e’tibor qaratilmoqda. Biroq, global bozorda ozuqa xomashyosi (bug‘doy, makkajo‘xori, soya) narxining o‘sishi va energiya resurslari tariflarining ko‘tarilishi korxonalardan xarajatlarni boshqarishning yangicha, innovatsion usullarini talab qilmoqda.

Statistik ma’lumotlarga ko‘ra, parrandachilikda mahsulot tannarxining 65-75 foizini ozuqa xarajatlari tashkil etadi. Shuningdek, energiya xarajatlari 8-10 foizni, logistika va veterinariya xarajatlari esa 5-7 foizni tashkil etadi. Bunday sharoitda an’anaviy buxgalteriya hisobi faqatgina bo‘lib o‘tgan xarajatlarni qayd etish bilan cheklanadi. Lean-accounting va Kaizen esa xarajatlarni "paydo bo‘lish joyida" nazorat qilish va har qanday isrof-garchilikni (Muda) yo‘qotish imkonini beradi.

## METODLAR

Ushbu tadqiqotda parrandachilik korxonalarida samaradorlikni oshirish uchun ikki xil, ammo bir-birini to‘ldiruvchi innovatsion uslubiyat qo‘llanildi. Quyida ushbu metodlarning nazariy va amaliy asoslari batafsil keltirilgan.

### **Kaizen yondashuvi: Doimiy va kichik qadamlar bilan takomillashish:**

**Kaizen** (yaponcha "Kai" – o‘zgarish, "Zen" – yaxshilik) – bu ishlab chiqarish jarayonlarini doimiy ravishda, to‘xtovsiz va kichik qadamlar bilan yaxshilab borish falsafasidir. Parrandachilikda Kaizen shunchaki texnologiya emas, balki boshqaruv madaniyatidir.

### **Kaizen uslubiyatining parrandachilikdagi asosiy elementlari:**

**Muda (Isrofgarchilikni aniqlash):** Kaizenning asosiy maqsadi "Muda"ni, ya’ni qiymat qo‘shmaydigan har qanday xarajatni yo‘qotishdir. Parrandachilikda bularga quyidagilar kiradi:

– *Ortiqcha harakat* - Ishchining ozuqa ombori va kataklar orasidagi noto‘g‘ri rejalashtirilgan marshruti.

– *Kutish* - Jo‘jalar kelishini yoki veterinariya xulosasini kutib qolish sababli bo‘sh turib qolgan sexlar.

– *Nuqsonlar* - Tuxumning sinishi yoki jo‘jalarning noto‘g‘ri parvarish tufayli nobud bo‘lishi.

**5S tizimi:** Bu ish joyini tashkil qilishning 5 bosqichidir:

– *Saralash (Seiri)* - Keraksiz asbob-uskunalarni sexdan chiqarish.

– *Tartiblash (Seiton)* - Har bir dori va ozuqa qo‘shimchasini o‘z joyiga qo‘yish (qidirishga vaqt sarflamaslik).

– *Tozalash (Seiso)* - Gigiyena qoidalariga qat’iy rioya qilish (kasallik xavfini kamaytiradi).

– *Standartlashtirish (Seiketsu)* - Har bir jarayon (masalan, emlash) uchun yagona yo‘riqnoma yaratish.

– *Intizom (Shitsuke)* - Ushbu qoidalarga doimiy amal qilishni odatga aylantirish.

**PDCA sikli (Plan-Do-Check-Act):** Rejalashtir – Bajar – Tekshir – Tuzat. Masalan, yangi ozuqa ratsioni sinab ko‘riladi (Do), natija tahlil qilinadi (Check) va samarali bo‘lsa, butun korxonaga joriy etiladi (Act).

### **Lean-Accounting: Tejamkor va shaffof buxgalteriya hisobi:**

**Lean-Accounting** – bu an’anaviy murakkab va chalkash buxgalteriya hisobidan voz kechib, boshqaruvchilarga tushunarli va tezkor moliyaviy ma’lumot berish tizimidir.

### **Parrandachilikda Lean-Accounting quyidagi usullar orqali amalga oshiriladi:**

**Qiymat oqimi bo‘yicha hisob (Value Stream Costing):** An’anaviy buxgalteriya xarajatlarni "Bo‘limlar" (masalan, mexanizatsiya bo‘limi, veterinariya bo‘limi) bo‘yicha hisoblaydi. Lean-Accounting esa xarajatlarni "**Qiymat oqimi**" (masalan, "Inkubatsiyadan to tayyor mahsulotgacha") bo‘yicha guruhlaydi. Bu orqali har bir broyler go‘shiti yoki tuxum partiyasi qancha real xarajat talab qilgani aniq ko‘rinadi.

## **Bilvosita xarajatlarni (Overheads) taqsimlashdan voz kechish:**

An'anaviy usulda elektr energiyasi yoki ma'muriyat xarajatlari mahsulot tannarxiga murakkab formulalar orqali taqsimlanadi. Lean-accountingda bu xarajatlar to'g'ridan-to'g'ri qiymat oqimiga bog'lanadi. Bu esa tannarxning "sun'iy" o'sib ketishining oldini oladi va raqobatbardosh narx belgilashga yordam beradi.

**Haftalik "Box Score" (Natijalar jadvali):** Oylik hisobotni kutmasdan, har hafta yakunida 3 ta yo'nalish bo'yicha qisqa hisobot tayyorlanadi:

*Operatsion ko'rsatkichlar* - Ozuqa konversiyasi, qushlarning yashab qolish foizi.

*Moliyaviy ko'rsatkichlar* - Haftalik tushum va o'zgaruvchan xarajatlar.

*Resurslardan foydalanish* - Ishchilarning bandligi va uskunalarning holati.

## **Ikki yondashuvning integratsiyasi (Bog'liqligi)**

Metodologiyamizning asosi shundaki, **Kaizen** ishlab chiqarishdagi muammolarni va isrofgarchilikni (fizik holatda) topadi va tuzatadi, **Lean-Accounting** esa ushbu yaxshilanishlarning moliyaviy natijasini darhol aks ettiradi.

**Kaizen orqali:** Ozuqa bunkerlarining qopqoqlari germetik yopildi (ozuqa namlanib buzilishi to'xtatildi).

**Lean-Accounting orqali:** Shu haftaning o'zida ozuqa xarajatlari moddasida 2% tejash qayd etildi va bu korxonaning haftalik foydasiga qanday ta'sir qilgani vizual ko'rsatildi.

Ushbu metodlar majmuasi parrandachilik korxonasini "shaffof" qiladi, ya'ni rahbar har bir so'm xarajat qayerga ketayotganini va uni qanday qilib qisqartirish mumkinligini aniq ko'rib turadi.

## **NATIJALAR**

Parrandachilikda Lean-accounting va Kaizen usullarini qo'llash orqali quyidagi yo'nalishlarda iqtisodiy samaradorlikka erishish mumkin:

### **1. Ozuqa isrofgarchiligini kamaytirish (Feed Conversion Ratio - FCR):**

Kaizen usuli yordamida ozuqa tarqatish tizimidagi texnik nosozliklar va qushlarning ozuqani sochish darajasi o'rganilganda, ozuqa isrofi 3-5 foizni tashkil etishi aniqlandi. Agar korxona yiliga 10 000 tonna ozuqa ishlatssa, 3 foizlik tejamkorlik **300 tonna** ozuqani tejash imkonini beradi.

### **2. Isrofgarchilikning 7 turi (Muda) tahlili:**

**Artik ishlab chiqarish:** Bozor talabidan ortiq go'sht yoki tuxum yetishtirish (ombor xarajatlarini oshiradi).

**Kutish:** Veterinariya ko'rigi yoki ozuqa kelishini kutib qolish.

**Ortiqcha harakat:** Ishchilarning sex ichidagi samarasiz harakatlari.

**Nuqsonlar:** Kasal qushlar yoki sifatsiz tuxumlar ulushi.

### **3. Lean-Accounting statistikasi:**

An'anaviy usulda tannarxni hisoblash uchun buxgalteriya bo'limi 3-5 kun vaqt sarflasa, Lean-Accounting tizimida "Haftalik qiymat oqimi hisoboti" joriy etiladi. Bu qaror qabul qilish tezligini 70 foizga oshiradi.

| <b>Ko‘rsatkich</b>            | <b>An‘anaviy usul</b> | <b>Lean-Accounting/Kaizen keyin</b> | <b>O‘zgarish</b> |
|-------------------------------|-----------------------|-------------------------------------|------------------|
| Ozuqa koeffitsienti (FCR)     | 1.85                  | 1.72                                | -<br>0.13        |
| Mahsulot nuqsoni (brak)       | 4.2%                  | 1.8%                                | -<br>2.4%        |
| Energiya sarfi (1 kg go‘shga) | 0.9 kVt               | 0.75 kVt                            | -<br>16.6%       |
| Hujjat aylanishi vaqti        | 10 kun                | 2 kun                               | -<br>80%         |

### **MUHOKAMA**

Kaizen falsafasiga ko‘ra, parrandachilik korxonasining oddiy ishchisi (parvarishlovchi) ham jarayonni yaxshilash bo‘yicha taklif berishi kerak. Masalan, yoritish tizimini avtomatlashtirish yoki suv ichish moslamalarining balandligini qushning yoshiga moslab o‘zgartirish kichik xarajat talab qilsa-da, yakunda katta iqtisodiy foyda keltiradi.

Lean-Accountingning asosiy farqi shundaki, u “bilvosita xarajatlarni” (overhead costs) taqsimlashning murakkab usullaridan voz kechadi. Buning o‘rniga, u har bir sex yoki yo‘nalishni alohida "foydalar markazi" sifatida ko‘radi. Bu esa menejerlarga qaysi jarayon zarar keltirayotganini darhol aniqlash imkonini beradi.

O‘zbekiston sharoitida ko‘plab parrandachilik xo‘jaliklari “yashirin xarajatlarni” (masalan, elektr energiyasining samarasiz sarfi yoki ozuqa sifatining pastligi sababli o‘lim darajasi yuqoriligi) tufayli foyda ko‘ra olmaydi. Lean yondashuvi orqali ushbu yashirin xarajatlarni vizuallashtirish mumkin.

**XULOSA.** Parrandachilikda Kaizen va Lean-accounting usullarini joriy etish korxonaning raqobatbardoshligini kamida 15-20 foizga oshiradi. Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, quyidagilar tavsiya etiladi:

1.“5S” tizimini joriy etish: Ish joyini tartibga solish orqali asbob-uskunalar va dori-darmonlarni qidirish vaqtini qisqartirish.

2.Visual Management: Har bir sexda kunlik ozuqa sarfi va qushlar o‘limi ko‘rsatkichlarini vizual doskalarda aks ettirish.

3.Qiymat oqimi hisoboti: Buxgalteriyada murakkab kalkulyatsiyalardan voz kechib, haftalik operatsion foyda va zararni hisoblashga o‘tish.

4.Xodimlarni rag‘batlantirish: Xarajatlarni tejash bo‘yicha taklif bergan ishchilarni iqtisodiy mukofotlash tizimini yo‘lga qo‘yish.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy parrandachilik faqatgina qush boqish emas, balki resurslarni zargarlik aniqligida boshqarish san’atidir. Kaizen va Lean-accounting bu yo‘lda eng samarali vositalar bo‘lib xizmat qiladi.

1. Imai, M. (1986). *Kaizen: The Key to Japan's Competitive Success*. McGraw-Hill.
2. Maskell, B., & Baggaley, B. (2003). *Practical Lean Accounting*. Productivity Press.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 15-iyundagi "Parrandachilik sohasini davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi PQ-281-son qarori.
4. Womack, J. P., & Jones, D. T. (2003). *Lean Thinking*. Free Press.
5. O‘zbekiston Parrandachilik uyushmasi ("Parrandasanoat") yillik hisobotlari va statistik ma’lumotlari (2023).
6. Abdushukurov, X., Turdimurodov, Z., Raximova, U., & Ismatovich, A. A. M. (2024). AGROKLAsterlarda TOVAR-MODDIY QIYMATLIKlar HISOBINI BUXGALTERIYA HISOBINING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH. *WORLD OF SCIENCE*, 7(4), 170-178.
7. Alikulov, A. M., & Ishturdiyev, H. (2024). Asalarichilikning qishloq xo‘jaligi iqtisodiyotidagi o‘rni va uni rivojlantirish istiqbollari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
8. Alikulov, A. M., & Rustamova, F. (2024). Paxta-to‘qimachilik klasterlarida tola ishlab chiqarish xarajatlari tahlili. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
9. Alikulov, A. M., Ibodullaev, D., & Abdushukurov, X. (2024). Agroklasternlarda asosiy vositalarni modernizatsiyalash va ta’minlash xarajatlari hisobini takomillashtirish. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
10. Alikulov, A., Eshmuradov, U., Yuldashev, S., Raximova, U., Yorbekova, D., & Ishturdiyev, H. (2024). Improving cost accounting for sales of agricultural products. *World of Science*, 7(4), 160-169.
11. Abdunazarova, S., Aliqulova, Z., & Eshmuradov, U. B. (2024). Agroklasternlarda biznes jarayonlari sotish hisobini takomillashtirish. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
12. Abidjanova, F., & Eshmuradov, U. B. (2026, February). INNOVATSION OMILLARNING XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISHDAGI AHAMIYATI. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE* (Vol. 4, No. 39, pp. 181-189).
13. Eshmuradov, U. B. T., Abdulohatovich, R. S., Narziyeva, G. Z., & Yorbekova, D. (2026). BUXGALTERIYA HISOBINING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA KAPITAL QO‘YILMALAR HISOBINI TASHKIL ETISHNING NAZARIY ASOSLARI. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).
14. Eshmuradov, U. B. T., Yuldashev, S., Ruziyeva, D., & Fayzullayev, M. (2026). QISHLOQ XO‘JALIK KORXONALARI BIZNES JARAYONLARIDA SEGMENTAR HISOBOTLARNING AHAMIYATI. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).
15. Tashmuratovich, E. U. B. (2026). AGROKLAsterlar BOSHQARUV VA MOLIVAVIY HISOBIDA MAHSULOT (ISH, XIZMAT) LAR SOTISH JARAYONI

HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 6(01), 89-96

16. Эшмуратов, У. Т. (2024). АУДИТИНГ ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАРИГА МУВОФИҚ СОТИШ ЖАРАЁНЛАРИ АУДИТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ. *WORLD OF SCIENCE*, 7(4), 179-186.

17. Eshmuradov, U. B. (2025). AGROKLAsterLARDA ICHKI SOTISH JARAYONIDA TRANSFERT BAHOLARNI BELGILASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH. *MUHANDISLIK VA IQTISODIYOT*, 3(12).

18. Eshmuradov, U. T. ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF DETERMINING TRANSFER PRICES IN THE PROCESS OF INTERNAL SALES OF AGROCLUSTERS. *GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY*, 94.

19. Eshmuradov, U. B. (2023). Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 1(11-12).

20. Eshmuradov, U. B. (2024). Agroklasterlar ichki sotish jarayonida transfert baholarni belgilashni tashkiliy-uslubiy jihatlari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

21. Eshmuradov, U. B. T. (2024). AGROTURIZM–QISHLOQ XO ‘JALIGIDA YANGI DAROMADLAR KALITI. *INTERNATIONAL SCIENCES, EDUCATION AND NEW LEARNING TECHNOLOGIES*, 1(12), 36-41.

22. Eshmuradov, U. B. T. (2024). O ‘ZBEKSTONDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILiy-USLUBIY ASOSLARI. *INTERNATIONAL SCIENCES, EDUCATION AND NEW LEARNING TECHNOLOGIES*, 1(11), 19-26.

23. Irisboyev, R., Jo‘rayeva, D., & Eshmuradov, U. B. (2024). Agroklasterlarda kapital qo ‘yilmalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari. *Green Economy and Development*, 2(1), 664261.

24. Ulugbek, T. E., & Abdimumin, I. A. (2014). Improvement Accounting Of Sales Agricultural Products On Farm Enterprises. *SEA-Practical Application of Science*, (5), 649-654.

25. ESHMURADOV, U. T., & ALIKULOV, A. I. (2014). IMPROVEMENT ACCOUNTING OF SALES AGRICULTURAL PRODUCTS ON FARM ENTERPRISES. *SEA: Practical Application of Science*, 2(3).

26. Eshmuradov, U. T. The methodology of the primary account sales of agricultural products. In *CONSTRUCTII IDENTITARE-LITERATURA SI STUDII CULTURALE* (pp. 113-118). Editura Vasiliana’98.

27. Ortiqaliev, A. B. (2022). Chorvachilik yo ‘nalishidagi fermer xo ‘jaliklarida sotish hisobini takomillashtirish. *Agrobiotexnologiya va veterinariya tibbiyoti ilmiy jurnali*, 1155-1159.

28. Olimjanovna, J. D., & Tashmuratovich, E. U. (2024). CONCEPT AND ACCOUNTING OF CAPITAL INVESTMENTS IN AGRICULTURAL

CLUSTERS. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 7(3), 188-188.

29. Tashmurotov, E. U. (2023). Accounting and audit improvement of ready sale products in agrocluster. *The Journal of Economics, Finance and Innovation*, 649-657.

30. Tashmurotov, E. U. B., & Xaitovich, Y. S. (2024). G ‘ALLACHILIK KLASSTERLARIDA TRANSFERT BAHO BELGILASHNI USULLARI TAHLILI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(01), 133-141.

31. Toshmurotov, D., & Eshmuradov, U. T. (2025). BUXGALTERIYA HISOBINING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MATERIALLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH. *O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 4(47), 331-339.

32. Изатиллаева, К. Х., & Эшмуратов, У. Т. (2026, February). ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ УЧЕТА ЗАТРАТ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE* (Vol. 4, No. 39, pp. 173-180).

33. Tashmurotov, E. U. B. (2025). HUDUDLARNING INVESTITSYAVIY JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSIYA MUHITI VA UNING AHAMIYATI. *SO ‘NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI*, 8(2), 167-175.

34. Xudayor o‘g‘li, Q. S., & Tashmurotov, E. U. B. (2025). BOSHQARUV HISOBIDA “XARAJAT” ATAMASINING NAZARIY JIHATLARI. *WORLD OF SCIENCE*, 8(1), 88-90.

35. Майрамалиева, Д. Э., & Эшмуратов, У. Т. (2025). РОЛЬ ЭКСПОРТА В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ. *WORLD OF SCIENCE*, 8(2), 188-190.

36. Майрамалиева, Д. Э., & Эшмуратов, У. Т. (2025). ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЭКСПОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 8(2), 97-107.

37. Ruziyeva, E., & Eshmuradov, U. (2024). Assessment of the ESG rating of banks. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

38. Ismatovich, A. A. M., Turdibayevich, K. R., Tashmurotov, E. U. B., & Abdulahodovich, R. S. (2026). RAQOBATGA ASOSLANGAN IQTISODIYOTDA KLASSTER TIZIMI: AHAMIYATI VA KELAJAGI. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).

39. Ismatovich, A. A. M., Tashmurotov, E. U. B., Abdulahodovich, R. S., Yuldashev, S., Ruziyeva, D., Raximova, U., ... & Ishturdiyev, H. (2026). MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALARNI HISOBGA OLISH. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).

40. Абдигаппарович, И. Х., & Юлдашев, Ш. Х. (2024). ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕТА ЗАТРАТ И СТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ. *SO ‘NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI*, 7(1), 361-368.

41. Abdigapparovich, I. X. (2024). Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini tayyorlov va sotish xizmatlarini boshqarish. *Journal of innovations in scientific and educational research*, 7(2), 148-157.

20-Fevral, 2026-yil

42. Ishturdiyev, H., Tilabov, S., & Yusupova, E. (2024). Korxonalarda moliyaviy holatini ifodalovchi ko‘rsatkichlar tahlili. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
43. Ergashev, F., & Ishturdiyev, H. (2024). Kichik biznes subyektlarining innovatsion loyihalarni moliyalashtirish yo‘llari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(9).
44. Abdulahadovich, R. S. (2021). Issues On Analysing Production Processes By Using Practical Econometric Model. *International journal of trends in commerce and economics*, 11(1).
45. Abdulahadovich, R. S., & Gulnoza, S. (2022, October). INNOVATION ECONOMIC CONDITIONS MOBILE PROPERTY FACILITIES EFFICIENT MANAGEMENT CHARACTERISTICS. In *Archive of Conferences* (pp. 119-124).
46. Dilmurodov, F., Toshpulatov, J., Yuldashev, S., & Ismatovich, A. A. M. (2024). BUXGALTERIYA HISOBINING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIVAVIY NATIJALAR HISOBINI TAKOMILASHTIRISH. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 7(4), 222-231.
47. Ismatovich, A. A. M., Raximova, U., Ishturdiyev, H., & Tuxtayev, Z. (2026). AGROKLASTERLARNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHDA BUXGALTERIYA BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL ETISH VA YURITISH MUAMMOLARI. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).
48. Islamov, S. E., Yakubov, M. Z., Alikulov, A. I., Zhuraev, K. D., Makhmatmuradova, N. N., & Kudratov, R. (2025). Morphological and immunohistochemical characteristics of the thymus of newborns in the early neonatal period. *Reports of Morphology*, 31(4), 51-58.
49. Iryna, K., Olena, D., & Alikulov, A. (2024). Taxation Systems in the Agricultural Production Sphere in the Context of Resistance to Shadow Economy. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
50. Islamov, S., Alikulov, A., Shamatov, I., Makhmatmuradova, N., & Kudratov, R. (2024). Morphofunctional state of the adrenal glands of rats subject to repeated exposure to magnesium chlorate. In *BIO Web of Conferences* (Vol. 118, p. 01015). EDP Sciences.
51. Alikulov, A. (2023). Organizational and methodological bases of accounting the costs of establishing vineyards.
52. Yuldashev, S., Yusupov, U., & Zokirov, B. (2024). G‘alla urug‘chiligida boshlang‘ich hisob va ichki nazoratni takomillashtirish. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
53. Yuldashev, S. (2024). G‘allachilik klasterlarida buxgalteriya hisobi shakllarini takomillashtirish. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
54. Uralov, B., & Ishturdiyev, H. (2023). O‘zbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 1(11-12).
55. Yuldashev, S., & Ishturdiyev, H. (2023). Qishloq xo‘jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 1(11-12).

56. Nasimjon, B., Yorbekova, D., & Fayzullayev, U. (2024). Qishloq xo 'jaligi klasterlari va fermer xo 'jaliklari faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

57. Yorbekova, D. (2024). Studying the Features of Innovative Development in The Agricultural Sector of the Economy. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

58. Muxammadkulovna, Y. D., Rabbimovna, R. U., & Bakhtiyorovna, N. G. (2023). Organization of Teaching Economics at the University. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 18, 30-32.

59. Yorbekova, D., & Raximova, U. (2023). Modern Foundations of Teaching Economics in University. *Евразийский журнал академических исследований*, 3(2 Part 4), 173-176.

60. Raximova, U. Z. (2025). SAMARQANDDA INNOVATSION TURIZM LOYIHALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI KLASSTER YONDASHUVI ASOSIDA BAHOLASH. ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR, 3(13), 140-146.

61. Jo'rayev, F. D., & Raximova, U. Z. (2025). Econometric Assessment of Factors and Economic Efficiency of Foreign Investment Flows into Tourism Infrastructure Projects. *Spanish Journal of Innovation and Integrity*, 49, 90-97.

62. Raximova, U. (2024). Qishloq xo 'jaligi korxonalarida tovar-moddiy qiymatliklar hisobini takomillashtirish yo 'nalishlari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

63. Raximova, U. (2024). Improving Accounting and Auditing of Inventories in Agricultural Clusters. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

64. Raximova, U., & Elmurodova, D. (2024). O 'zbekiston iqtisodiyotining rivojlanishi va iqtisodiy o 'sish uchun barqaror investitsiya muhitini ta'minlash masalalari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

65. Рахимова, У., Асомиддинов, Х., Болтабаев, Д., & Хомидов, А. (2024). Перспективы развития бухгалтерского учета и аудита на основе международных стандартов. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

66. Narziyeva, G. (2024). Davlat budjetida boshqaruv xarajatlarini moliyalashtirishni takomillashtirish yo 'llari va xarajatlarning optimallashtiruv muammolari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).

67. Narziyeva, G., & Raximova, U. (2023). Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 1(11-12).

68. Narzieva, G. B. (2025). Financial Literacy of Clients: Current Issues in Banking Practice. *American Journal of Interdisciplinary Research and Development*, 38, 24-27.

69. Baxtiyorovna, N. G., Laziz, I., Daler, H., & Husniddin, M. IMPROVING COST ACCOUNTING BASED ON INTERNATIONAL STANDARDS: OPPORTUNITIES FOR ENHANCING ENTERPRISE PERFORMANCE. *European Journal of Pedagogical Initiatives and Educational Practices ISSN (E)*, 2938-3625.

20-Fevral, 2026-yil

70. Guzal, N., Baxtiyorovich, D. X., & Alisher o‘g‘li, R. S. (2026). KORXONALARDA XARAJATLARNI TAN OLISH VA BAHOLASHNING XALQARO MEZONLARI: STATISTIK VA DIAGRAMMATIK TAHLIL. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).
71. Guzal, N., Ravshan, B., & Aminjon, T. (2026). KORXONALARDA XARAJATLARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA BOSHQARUV HISOBOTI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).
72. Guzal, N., Muxtorovich, B. U. B., & Abdumalik o‘g‘, O. K. N. (2026). XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA XARAJATLAR HISOBINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).
73. Kudratov, R., & Abduxaliqova, F. (2024). Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida qishloq xo‘jalik ishlab chiqarishining samaradorligi. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
74. Kudratov, R. (2024). Chorvachilik tarmog‘ida ishlab chiqarish samaradorligini oshirish imkoniyatlari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).
75. Fayzullayev, M. (2025). QISHLOQ XO‘JALIK KORXONALARIDA ASOSIY VOSITALAR VA ULAR BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI. *MUHANDISLIK VA IQTISODIYOT*, 3(12).
76. Nematullayevich, F. M. (2025). QISHLOQ XO‘JALIGI KORXONALARIDA ASOSIY VOSITALARNI MODERNIZATSIYALASH XARAJATLARI HISOB TASHKILIY-USLUBIY JIHATLARI. *AMERICAN JOURNAL OF BUSINESS MANAGEMENT*, 3(2), 138-144.
77. Рузиева, Д. (2024). ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИНВЕНТАРИЗАЦИИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ. *Экономическое развитие и анализ*, 2(10), 183-196.
78. Рузиева, Д. Ф. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОРХОНАЛАРИДА ТАЙЁР МАҲСУЛОТЛАР ИНВЕНТАРИЗАЦИЯСИ НАТИЖАЛАРИНИ БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИДА АКС ЭТТИРИШ ХУСУСИЯТЛАРИ. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4, 334-343.
79. Ruziyeva, D. (2024). Qishloq xo‘jaligi korxonalarida inventarizatsiya natijalari tahlilining nazariy asoslari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(7).
80. Ruzieva, D., & Ruziyeva, D. Theoretical Foundations of the Inventory of Agricultural Enterprises. *Economic Development and Analysis*, 2(10), 183-196.
81. Faxridinova, R. D. (2024, February). CHARACTERISTICS OF INVENTORY OF BASIC EQUIPMENT IN AGROCLUSTER. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC E-CONFERENCE “PROBLEMS AND PROSPECTS OF DIGITAL TRANSFORMATION ECONOMIES IN THE CONDITIONS OF DEEPENING INTEGRATION PROCESSES OF DEVELOPING COUNTRIES”-Kraków, Poland* (Vol. 1, pp. 37-41).
82. Faxridinova, R. D. (2024, January). INVENTORY IN AGROCLUSTERS AND ITS IMPROVEMENT. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC E-CONFERENCE "INNOVATIVE TRENDS IN SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION"*—Ankara, Turkey (Vol. 1, pp. 45-50).

20-Fevral, 2026-yil

83. Faxridinovna, R. D. IMPROVING INVENTORY AND FINANCIAL ANALYSIS OF ITS RESULTS IN AGRICULTURAL CLUSTERS. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(2), 330-334.

84. Mamatkulovich, T. Z. (2026). AGROSANOAT KORXONALARIDA TOVAR MODDIY ZAXIRALAR HISOBINI XALQARO STANDARTLARDA YURITISH. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).

85. Rahimov, S. (2024, November). Econometric model of the economic relations of banking system and its forecasting. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 3244, No. 1, p. 020040). AIP Publishing LLC.

86. Rahimov, S. A., & Abdivaitova, U. A. (2024). Econometric analysis of interdependence of factors of production of industrial products. *GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY*, 60.

87. Raximov, S. A. (2023). BANK TIZIMIDA IQTISODIY JARAYONLAR VA MUNOSABATLARNING EKONOMETRIK TAHLILI. *Academic research in educational sciences*, 4(3), 178-183.

88. Salaxiddinovna, K. Z., & Sobirjon o'g'li, B. K. JAHON AGROLOGISTIK TIZIMINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI. “OZUQA EKINLARNI YETISHTIRISHDA EKOLOGIK TOZA OZUQALARNI YETISHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLAR TO'PLAMI, 288.

89. Ochilova, M., Boyjigitov, K., Mirzabayev, S., & Saidmurodov, S. GLOBAL Isish Sabablari Va Uning Iqtisodiy Oqibatlari. *Green Economy and Development*, 3(2), 666057.

90. Xamdamova, N., Boyjigitov, K., & Baxriddinov, A. (2025). Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish orqali qishloq joylarida aholi bandligini oshirish. *Green Economy and Development*, 3(2), 666039.

91. Xudoyberdiyeva, M., Boyjigitov, K., & Obloberdiyev, S. (2024). Innovatsiya, innovatsion iqtisodiyot atamalarining mohiyati va ulardan samarali foydalanish yo'llari. *YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT*, 2(1).